ז: שנים אוחזין פרק ראשון בבא מציעא

מאי שנא ליד דיין. לספרים דגרסי בשנויא והיכי דמי כגון דכתוב ולא מלוה: **שמלא שטר שנפל.** ככר ליד הדיין. ומאי היכו הך נפילה דכתיב ביה הנפק: **לא יוציאוהו מידו.** לא לוה ולא מלוה עד שיבא אליהו או עדים שראו מיד מי נפל: **לפירעון.** שמא אמת טוענן הלוה שפרעו: **ורבי יוסי לא מייש לפירעון.** דמאן דמהדרי ליה שטר פרוע לאלתר זהיר ביה לקורעו ולא משהי ליה: **שהכעל מודה.** שלא נתן לה כתובתה: **אין הכעל מודה.** שאמר פרעתי ומידי נפל: **עודה קאם בעלה.** שלא גרשה: **יחזיר לאשה.** דלא עביד איניש ליתן כתובה קודם גירושין: **גרבי אפפסה.** מעות גרוטות או כספים מסר לה ליחוד כתובתה כשנשאה או לאחר מכאן שלא יטרימוה יורשיה אם תתאלמן: **לעולם איפוך קמייפא.** ודקשיא לך דרבנן אדרבנן לא מיקשי דטעמייהו דרבנן בכתובה לאו משום דחיישינן לפירעון דמאן דפרע ואהדר ליה שטרא לאלתר קרע ליה אלא משום דחיישינן לשתי כתובות שמא חזר וכתב לה כתובה אחרת שניה לאחר שנפלה זאת מידה. ואין הבעל מודה דקתני לאו נאומר פרעתי אלא נאומר אל תחזרו לה שיש בידה אחרת ותוליא על יורשי שטר אחר שטר: **מחלוקת.** האי יחלוקו דקאמר ר"ש [נ"ג] דמשמע חולקין בשוה. כך שמעתי משום ר' יצחק נ"ר מנחם וגרלה בעיני: **ושניהם אדוקים בתורה.** כלומר אי שניהם אדוקין בתורה. ותורף גילוי של שטר מקוים הלוה והמלוה והמעות והזמן טופס אחר כל לשון השטר[ה]: **זה נוטל כו'.** דמאי דמפיש דידיה הוא כדקתני לעילו[ו] זה נוטל עד מקום שידו מגעת כו'. ולקמן מפרש למאי מיבעי ליה: **ואפי' אחד אדוק כו'.** כתמיה: **והא אינא עד מקום שידו מגעת.** שלו: **דקאי תורף כי מלעי.** ומר אמר מדא ומר אמר מדא ולא פליגי: **לדמי.** מעלין בדמים כמה תורף יפה מן הטופס: **שטרא דאיכא כיה ומן כמה שוה.** דתורף עדיף מטופס דאית ביה מקום הזמן דאילו אם הלוה והמעות כתובין אף בטופס שלריך לחזור מעניינו של שטר בשיטה אחרונה והוא עיקר כדתנן (נ"ב דף קפה:) כתוב בו [מלמעלה מנה ומלמטה מאתים] מלמעלה מאתים ומלמטה מנה הכל הולך אחר התחתון אבל זמן לא מיהדר. ואי משום תתימת עדים דהוא תחת הטופס הא אית ליה לרשב"ג מודה בשטר שכתבו אין לריך לקיימו והאי מודה שכתבו הוא:

דחזיא

מאי שנא ליד דיין אמר רבא הכי קאמר [א]ואחר שמצא שטר שנפל ליד דיין והיכי דמי [ב] דכתב ביה הנפק לא יוציאו עולמית ולא מיבעיא לא כתב ביה הנפק דאיכא למימר כתב ללות ולא לוה אלא אפי' כתב ביה הנפק דמקוים לא יחזיר דחיישינן לפירעון ורבי יוסי אומר הרי הוא בחזקתו ולא חיישינן לפירעון ולא חייש ר' יוסי לפירעון והתניא מצא שטר כתובה בשוק בזמן שהבעל מודה יחזיר לאשה אין הבעל מודה [ג]לא יחזיר לא לזה ולא [ד]לזה רבי יוסי אומר עודה תחת בעלה יחזיר לאשה נתארמלה או נתגרשה לא יחזיר לא לזה ולא לזה איפוך נפל ליד דיין לא יוציאו עולמית דברי רבי יוסי וחכ"א הרי הוא בחזקתו אי הכי קשיא דרבנן אדרבנן שטר כתובה כולה רבי יוסי וחסורי מחסרא והכי קתני אין הבעל מודה לא יחזיר לא לזה ולא לזה בד"א שנתארמלה או שנתגרשה אבל עודה תחת בעלה יחזיר לאשה [ה] שר"י אומר עודה תחת בעלה יחזיר לאשה נתארמלה או שנתגרשה לא יחזיר לא לזה ולא לזה רב פפא אמר לעולם לא תיפוך רבי יוסי לדבריהם דרבנן קאמר להו לדידי אפילו נתארמלה או נתגרשה נמי לא חיישינן לפירעון לדידכו אודו לי מיהת בעודה תחת בעלה דיחזיר לאשה דלאו בת פירעון היא ואמרו ליה רבנן אימור צררי אתפסה רבינא אמר לעולם איפוך קמייתא וטעמא דרבנן הכא משום דחיישינן לשתי כתובות ורבי יוסי לשתי כתובות לא חייש אמר רבי אלעזר[ו] מחלוקת בששניהם אדוקים בטופס ושניהם בתורף [ז]אבל אחד אדוק בטופס ואחד אדוק בתורף זה נוטל טופס וזה נוטל תורף ור' יוחנן אמר לעולם חולקין ואפילו אחד אדוק בטופס ואחד אדוק בתורף והתניא זה נוטל עד מקום שידו מגעת לא צריכא דקאי תורף בי מצעי אי הכי מאי למימרא לא צריכא דמקרב לגבי דחד [ח]מהו דתימא א"ל פלוג הכי קמ"ל דא"ל מאי חזית דפלגת הכי פלוג הכי א"ל רב אחא מדפתי לרבינא לרבי אלעזר דאמר זה נוטל טופס וזה נוטל תורף למה ליה [ט]וכי לצור ע"פ צלוחיתו הוא צריך א"ל [י]לדמי דאמר הכי שטרא דאית ביה זמן כמה שוי ודלית ביה זמן כמה שוי בשטרא דאית ביה זמן גבי ממשעבדי ואידך לא גבי ממשעבדי יהיב ליה היאך דביני ביני ויחלוקו נמי דאמרן לדמי דאי לא תימא הכי שנים אוחזין בטלית הכי נמי דפלגי הא אפסדוה הא לא קשיא

דחזיא

והשטר כשר בלא עדי חתימה וקמין כמה שוה שאין לריך לחזור אחר עדי מסירה ולית ליה ההוא לישנא דג"פ (נ"ב דף קנ.) דשכר רשב"ג עדי חתימה כדתי: **ויחלוקו** נמי לדמי. ואין חולקין את המוב כמו שכתוב בשטר אלא כמו ששוה לו למכור מזה יפרע החלי דאי לא תימא הכי אלא חלי המוב ממש גבי טלית מי חולקין ממש הא אפסדוה ולא גרסי' לא דפסקינן לשטרא דא"כ מה מניח מטלית אדרבה בטלית אם יחתכנו לשנים אין פסידא כל כך ואם יחתוך השטר לא יהוה לכלום ועוד דפשיטא הוא דלא יחלוקו השטר לשנים לאוקימנא לעיל פלוגתא דרבי ורבי שמעון בן גמליאל במודה בשטר שכתבו אלא כדפרישית:

דחזיא

מסורת הש"ס

א) [נ"ל לון]. ב) [פי' כתוס' מגיעה ו: ד"ה שאין לסס], ג) [לקמן קנ.]. ד) [לקמן יג. ב"ק מט: ב"מ עו:]. ה) [עי' גיטין כו.]. ו) [ע"ל].

הגהות הב"ח

(א) גמ' והיכי דמי כגון דכתב ביה הנפק: (ב) שם יחזיר לאשה דברי ר' יוסי ע"ר"י אומר:

גליון הש"ס

תוס' ד"ה בזמן וכו' דסגת ומאתים שמתעבר. עי' לקמן ח ע"ל תד"ה הטוען:

רבינו חננאל (המשך)

השותפין אין חולקין את החצר עד שיהא בה כדי לזה וכדי לזה וכו' ואסיק התם בגמ' ת"ש זה הכלל כל שאילו יחלק ושמו עליו חולקין אותו ואם לאו מעלין אותו בדמים. ר' יוסי אומר הרי הוא בחזקתו. ומקשי' וכי ר' יוסי לא חייש לפירעון והתניא מצא כתובה אשה בשוק בזמן שהבעל מודה יחזיר לאשה אין הבעל מודה לא יחזיר לא לזה ולא לזה. ור' יוסי [אומר] עודה תחת בעלה יחזיר לאשה נתארמלה או נתגרשה לא יחזיר לא לזה ולא לזה. ופריק רבינא דהוא בתרא אפוך ואימא הכי נפל ליד הדיין כגון שכתוב בו קיום כ"ד לא יוציאו עולמית דברי ר' יוסי וחכ"א הרי הוא בחזקתו וטעמא דרבנן התם דאמרו לא יחזיר לא לזה ולא לזה לאו משום דחיישי לפירעון אלא משום דחיישי לשתי כתובות. ור' יוסי לשתי כתובות לא חייש.

רבינו חננאל

לקיימו יחלוקו דמודה בשטר שכתבו א"צ לקיימו ואין הלכה כמותו. אדם שמצא שטר שכתוב בו קיום ב"ד לא יוציאו עולמית חיישינן שמא פרוע הוא דברי [ו] ר' יוסי וחכ"א הרי [הוא] בחזקתו וכ"ש המוצא שטר שאין בו קיום שלא יוציאו עולמית דחיישינן שמא כתב ללות ולא לוה: אמר ר"א מחלוקת בשניהן אדוקין בתופס ובתורף וכו' ור' יוחנן אמר לעולם חולקין והאי דקאי תורף ביניהו ואע"ג דמקרב לגבי דחד לא חיישינן אלא חולקים. פי' תורף כדתנן בפרק כל גט שנכתב שלא לשם אשה כו' הכותב תופסי גיטין צריך שיניח מקום שם האיש והאשה ומקום הזמן שטרי מלוה צריך שיניח מקום המלוה ומקום הלוה ומקום המעות ומקום הזמן זהו תורף והשאר תופס הוה שאמרו חולקין בשטר לא שיתחכוהו כי זה הספר הוא אלא דמיו חולקין ושקלינן וטרינן כה טובא ואסיקנא הכי מהא דתנן היו רוכבין על גבי בהמה או א' רוכב וא' מנהיג וכו' עד ויחלוקו הכי נמי דפלגי לה ממש בשלמא בהמה שהורה חויא לבישרא אלא בהמה טמא' אפסדוה אלא לדמי וכן הלכה. ואם היו שנים אוחזין בשטר זה בתורף וזה בתופס כ). בשלמא שם המלוה והלוה והמעות יתכן לעמוד בהן עכשיו ואחר כך אם אבד השטר אין חרששין לו אלא הזמן שרוצה להיות בידו לטרוף ממשעבדי שפין כמה שוה שטר שיש בו זמן ריש לו לגבות ממשעבדי דבאין ללוה נכסים בני חורין ריש בו זמן טריף ממשעבדי ואם אין בו זמן אבד ממונו ומה שעולה בה השומא שקיל מי שהתורף בידו וכן הדין. ור' יוחנן לא חלק אלא בזמן שהתורף באמצע אבל בזמן שזה תופס בתורף וזה בתופס לא חלק שדמי כל השטר למי שבידו התורף והדין כאשר פירשנו ולדברי הכל כל דבר שאם יחלק יפסד שמין אותו בדמים וחולקין בדמים כדתנן בפ'

ג) גמ' אימא לסיפא דרבי ורבי שמעון בן גמליאל במודה בשטר שכתבו אלא כדפרישית. המסקנא לקמן בסמוך.

ד) גרלה ע"ל זה נוטל עופס חה נוטל תורף ומפקינן דנ"מ משום הזמן דבשלמא וכו'.

עין משפט נר מצוה

ג א מיי' פי"ח מהלכות גזילה ואבידה הל' יג סמג עשין עד טוש"ע ח"מ סי' סה סעיף ו וסעיף ז: **גא** ב מיי' שם הל' יב ולקמן שם סעיפים מדיש דחיישינן לקנוניא וע"ש בנמ"מ:

גב ג ד טוש"ע ח"מ סי' סה סעיף ט: